Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1927 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 21 januari 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 43, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Lagförslaget finnes såsom bilaga fogat vid detta utlåtande.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till berörda i statsrådet och lagrådet förda protokoll.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande i anledning av propositionen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen *Motioner.*

a) nr 176 i första kammaren av herr *Gabrielsson,* vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 43 i så måtto, att i den av Kungl. Maj:t föreslagna lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden mom. 2 och 3 i § 1 ur ifrågavarande lag utgå, samt att sådan ändring vidtages i lagen den 18 juni 1915 angående utsyning av viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, att den nya skogsvårdslagen blir gällande för skogar å skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866, samt å till enskilda sålda överloppsmarker, som omförmälas i skrivelsen den 29 juni 1866 och kungörelsen den 26 maj 1899;

b) nr 267 i andra kammaren av herr *Brännström m. fl.,* vari hemställts, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 43, med förslag till lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, måtte för sin del besluta sådana lagändringar, att de i nämnda lagförslags 1 § 2) omförmälda, utom lappmarkerna belägna skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman i

Norrland och Kopparbergs län, undantagas från ifrågavarande lagstiftning och att å dem i stället varder tillämplig skogsvårdslagen den 15 juni 1923;

c) nr 178 i första kammaren av herr *Pers m. fl.*, likalydande med nr 268 i andra kammaren av herrar *Brännström* och *Lindmark*, vari hemställts, att riksdagen ville dels avslå Kungl. Maj:ts proposition om ny lappmarkslag, samt dels hos Kungl. Maj:t begära ny utredning om en lösning av denna lagfråga efter de linjer, som av motionärerna föreslagits;

d) nr 184 i första kammaren av herr *Jonsson*, likalydande med nr 280 i andra kammaren av herr *Wikström m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 43 samt att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära ny utredning enligt de riktlinjer, som i motionerna angivits; samt

e) nr 185 i första kammaren av herr *Lindhagen*, vari hemställts, att riksdagen ville 1) förklara de väckta motionerna om avslag å propositionen om vården å lappmarksskogarna med flera skogar i huvudsak icke föranleda någon riksdagens åtgärd, 2) — i fall motionerna mot förmodan anses böra föranleda upphävande eller begränsning av uthållighetsbruket och utsyningstvånget — från dylikt medgivande undantaga bolag och enskilda spekulanters jordegendomar, 3) — därest totalavverkning av skogskapital skulle medgivas på vissa områden för skogskultur, som kan ske och sedan verkligen också kommer till stånd — besluta eller hos regeringen begära förslag om att försäljningsbeloppet för sådan tillverkning avsättes till en skogsmedelsfond, av vilken i regel jordägaren äger uppbära allenast avkastningen för främjande av jordbruket och skogsvården; ägande Konungen meddela närmare föreskrifter för dylik fonds förvaltning.

Beträffande de skäl, som anförts för de gjorda yrkandena, hänvisas till motionerna.

Genom förevarande lagförslag skulle ändring ej ske i lappmarksförordningens giltighetsområde. Lagförslaget innebär i stort sett, att den gamla lappmarkslagen kompletterats med mera effektiva återväxtbestämmelser i huvudsaklig anslutning till sådana bestämmelser i den allmänna skogsvårdslagen. I sammanhang härmed hava lövträd nedom odlingsgränsen — vilka tidigare icke varit underkastade utsyningstvång — hänförts under den allmänna avverkningsregeln. Lättnader i bestämmelserna om utsyning hava införts beträffande vissa skogsvårdande avverkningar. Handhavandet av återväxtbestämmelserna skulle i likhet med avverkningskontrollen ankomma å domänverkets personal. Nu stadgade utsyningsavgifter skulle ersättas med skogsvårdsavgifter.

Lappmarkslagens giltighetsområde — vari såsom nämnts det föreliggande lagförslaget ej avser ändring — utgör såsom bekant icke ett sammanhängande eller i skogsbiologiskt hänseende ensartat område. Dit höra sålunda icke blott de *inom* lappmarkerna samt Särna och Idre socknar belägna skogar utan jämväl vissa skogar, som äro belägna *utom* nämnda

områden, vilka senare skogar ligga insprängda bland skogar under 1923 års skogsvårdslag. Icke heller äro de under lagen lydande fastigheterna av samma kamerala natur, i det dit hänföras förutom enskilda skogar jämväl under åborätt upplåtna kronohemman och krononybyggen i de sex norra länen.

Här torde till en början få lämnas en kortfattad redogörelse för de synpunkter, som anförts för och emot en inskränkning i lappmarkslagens giltighetsområde genom överförande av vissa skogar till den allmänna skogsvårdslagen, ävensom för och emot en omarbetning av lappmarkslagen till närmare överensstämmelse med skogsvårdslagen.

Å ena sidan har framhållits, att utsyningstvånget tillkommit i syfte att trygga skogskapitalets framtida bestånd i här avsedda trakter. Detta hade på sin tid ansetts påkallat icke allenast från ren skogsvårdssynpunkt utan även av vissa sociala hänsyn. På grund av det i dessa trakter rådande ogynnsamma klimatet och därav föranledda svåra jordbruksförhållanden vore det nämligen särskilt nödvändigt att söka åt befolkningen därstädes bevara en stadigvarande inkomst av skogsbruket. I detta avseende tjänade lappmarkslagens bestämmelser, vilka voro byggda på principen om uthålligt skogsbruk, såsom en garanti. Denna lag måste på grund härav i detta fall givas företräde framför den allmänna skogsvårdslagen, som inskränkte sig till att kräva rationell vård av den yngre skogen samt beträffande den äldre blott uppställde fordran på tryggande av återväxten. Därest lappmarkslagen nu kompletterades med effektiva återväxtbestämmelser, framstode dess överlägsenhet som än mer betydande. Skogliga synpunkter talade således övervägande för lagens bibehållande. Med hänsyn till det sätt, varpå utsyningstvånget vunnit tillämpning å ifrågavarande fastigheter, kunde sagda tvång icke anses ingripa i de enskilda ägarnas rätt. Med ett slopande av lagen skulle följa en brådstörtad exploatering av det nu befintliga skogskapitalet, varefter skulle följa en långvarig nedgång i skogsbruket i dessa trakter, medförande minskade existensmöjligheter för befolkningen.

Å andra sidan har, bland annat, i de ovan under a)—d) upptagna motionerna anförts, att utsyningstvånget innebure en oskälig börda för den enskilde skogsägaren, enär det omöjliggjorde varje anpassande av skogsbruket efter ekonomiska förhållanden och konjunkturlägen, varigenom beträffande dessa skogar skogsbrukets räntabilitet ansenligt förminskades. Jämväl själva sättet för verkställande av utsyningarna, vilka förrättningar jämväl enligt det nu föreliggande lagförslaget skulle handhavas av skogsstatens personal, vore ofta från ekonomisk synpunkt för ägaren ofördelaktigt och medverkade till en minskad avkastning. Genom skogarnas hänförande till den allmänna skogsvårdslagen skulle ett mera rationellt skogsbruk möjliggöras. Särskilt nödvändigt vore detta för att inom rimlig tid få övermogen och alltjämt i värde sjunkande skog avverkad. Ett överförande av skogarna till den allmänna skogsvårds-

lagen vore även önskvärt från synpunkten, att skogsägarens skogliga intresse och känsla av eget ansvar därigenom skulle väckas; skogsvårdsstyrelsens upplysande, rådgivande och handledande verksamhet skulle härutinnan hava en betydelsefull uppgift att fylla. Den ursprungliga avsikten med lappmarkslagstiftningen vore såsom ovan antytts att förhindra skövling. Tillräckligt skydd häremot förefunnes emellertid numera i en förändrad uppfattning av skogens värde och de restriktiva bestämmelser, som förefinnas även i den allmänna skogsvårdslagen. Överförandet skulle även medföra vissa lättnader för staten i administrativt och ekonomiskt hänseende.

Såsom framgår av propositionen har departementschefen vid prövning av denna fråga icke ansett giltiga skäl föreligga att nu genomföra inskränkning i lappmarkslagens tillämplighetsområde eller att verkställa utredning därom.

Utskottet. Vid sitt ställningstagande till förevarande spörsmål utgår utskottet från den principiella uppfattningen, att en särlagstiftning av här ifrågavarande art icke bör till sin reella innebörd göras strängare eller till giltighetsområdet vidare än som för tillgodoseende av det därmed avsedda syftet kan anses vara nödvändigt. I antydda avseenden kunna enligt utskottets mening framställas berättigade erinringar även mot det nu framlagda lagförslaget. Utskottet får till en början erinra, att då riksdagen 1923 behandlade den allmänna skogsvårdslagen, riksdagen uttalade sig för den uppfattningen, att vissa utanför lappmarkerna belägna skogar under lappmarkslagen borde överföras från lappmarkslagen till den allmänna skogsvårdslagen. Därvid underströks särskilt den synpunkten, att det givetvis i och för sig vore ägnat att medföra olägenheter i olika avseenden, att fastigheter med särskilda skogslagsbestämmelser funnes inspridda här och var inom ett område, där i övrigt andra sådana lagbestämmelser tillämpades. De skäl, som tidigare anförts för en inskränkning i förevarande lagstiftnings giltighetsområde, synas utskottet under de senaste åren hava vunnit i styrka, närmast på grund av det ökade skogliga intresse från de enskilda skogsägarnas sida, som på ett glädjande sätt kommit till synes vid tillämpningen av den nya skogsvårdslagen. Den uppfattningen torde därför hava blivit alltmera allmän, att den princip om »frihet under ansvar», varpå skogsvårdslagen psykologiskt är byggd, befunnits vara av stort värde i skogsvårdshänseende. Även i övrigt torde erfarenheten ha visat, att denna lag i allmänhet väl uppfyller de förhoppningar, som ställts på densamma. Icke minst torde det hava visat sig, att lagens restriktiva bestämmelser — ifråga om avverkning i svårföryngrad skog m. m. — kunnat på ett verksamt sätt tillämpas. Vid sådant förhållande måste de olägenheter, som äro förbundna med den alltigenom på tvång byggda lappmarkslagen, komma att framstå i skärpt dager särskilt vad angår därunder lydande utom lappmarkerna belägna skogar. Detta framhålles ock med styrka i de motioner, vari helt eller delvis yrkas avslag å propositionen, ävensom i de

från ägare av under lappmarkslagen lydande skogar till utskottet överlämnade inlagor. Det torde icke heller kunna förnekas, att åtskilliga av de anmärkningar, som från rent skogliga och ekonomiska synpunkter riktats mot den nuvarande lappmarkslagen, äga reellt fog, och dessa anmärkningar synas i viktiga delar bibehålla sin giltighet även beträffande det föreliggande lagförslaget. Det ligger sålunda i sakens natur, att det enligt lagförslaget under alla förhållanden obligatoriska utsyningstvånget med dess ofrånkomligt stela former måste lägga hinder i vägen för önskvärd anpassning av skogsbruket efter såväl ekonomiska förhållanden och konjunkturlägen som skogsvårdens krav. Även om — såsom visserligen i propositionen förutsättes — för framtiden större uppmärksamhet skulle ägnas åt att undvika olägenheter av detta slag, torde dessa dock i huvudsak komma att i praktiken kvarstå. Och härigenom förringas enligt utskottets mening i väsentlig grad den överlägsenhet i skogligt hänseende, som lappmarkslagen, på sätt gjorts gällande, skulle äga framför den allmänna skogsvårdslagen.

Vid övervägande av de skäl, som anförts för och emot en inskränkning av lappmarkslagens giltighetsområde, har alltså utskottet ansett sig i princip böra ansluta sig till den ståndpunkten, att en sådan inskränkning bör äga rum, där hinder från skogsbiologisk synpunkt icke möter. Utskottet får här erinra, att någon närmare undersökning — såsom av 1923 års riksdag ifrågasatts — vilka skogar under lappmarkslagen som äro att hänföra till den ena eller andra kategorien icke kommit till stånd med hänsyn till Kungl. Maj:ts principiella ståndpunkt till den omhandlade frågan. Det torde emellertid få anses såsom ostridigt, att de i Norrlands kustland och i Jämtlands län belägna skogarna, vilka ligga spridda bland skogar under skogsvårdslagen, äro av dylik beskaffenhet. — Möjligen kan i detta avseende en viss tvekan råda i fråga om de nordligaste delarna av kustlandet, vilket även torde gälla de inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län belägna skogarna. Beträffande från vissa håll uttalade farhågor för att befolkningen i nu ifrågavarande trakter skulle komma att missbruka den i allmänna skogsvårdslagen medgivna fria avverkningsrätten torde det vara tillräckligt erinra om de bestämmelser, som denna lag innehåller till förhindrande av dylikt missbruk, och med avseende å förmågan att rätt tillämpa lagens bestämmelser torde goda skäl finnas för antagandet, att denna befolkning äger lika stora förutsättningar som den i de under lagen nu lydande delarna av Norrland.

Av det anförda torde framgå, att utskottet icke kan biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om giltighetsområdet för en lagstiftning av ifrågavarande art utan anser utskottet i stället, att efter verkställd erforderlig utredning förslag bör föreläggas riksdagen om överförande till skogsvårdslagen av nu berörda under lappmarkslagen lydande skogar eventuellt med den begränsning, som kan påkallas med hänsyn till ovan antydda tveksamhet i fråga om vissa av dessa skogar.

Utskottet övergår härefter till den föreliggande lagstiftningsfrågan med avseende å de inom lappmarkerna belägna enskilda skogar under lappmarkslagen. Även om enahanda skäl, som ovan anförts för överförande till skogsvårdslagen av ovanberörda skogar utom lappmarkerna, principiellt äga giltighet jämväl beträffande lappmarksskogarna, torde dock i stort sett enighet råda därom, att en viss särlagstiftning, av beskaffenhet att mera säkerställa uthållighet i skogsbruket, för dessa senare skogar är erforderlig. Härför tala med styrka fortfarande de skäl, som på sin tid föranledde lappmarkslagens införande, nämligen nödvändigheten av en jämn hushållning med virkeskapitalet i dessa karga, i fråga om utkomstmöjligheter illa gynnade trakter. De skogsbiologiska förhållandena synas onekligen här påkalla alldeles särskild varsamhet, helst som återväxtproblemet för dessa trakters vidkommande torde anses vara i huvudsak olöst. I detta sammanhang kan framhållas, att de i förevarande lagförslag upptagna bestämmelserna om reproduktionsskyldighet i vissa avseenden synas förutsätta gynnsammare föryngringsmöjligheter än man på många håll inom lappmarkerna torde kunna hava att räkna med. En avverkning i stor skala skulle vid angivna förhållanden kunna för framtiden äventyra skogens bestånd. Från skilda håll har emellertid framhållits önskemålet, att jämväl skogsvårdslagstiftningen för lappmarkerna i möjligaste mån måtte avfattas i anslutning till den allmänna skogsvårdslagen och i dess anda men med bibehållande dock av den avverkningskontroll, som i anslutning till vad ovan nämnts kan anses nödvändig med hänsyn till såväl i dessa trakter föreliggande återväxtsvårigheter som ock till önskvärdheten att av sociala och nationalekonomiska skäl fördela avverkningen av den avverkningsmogna skogen på längre tid. I detta sammanhang kan erinras därom, att jordbruksutskottet vid 1924 års riksdag i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 30 i fråga om den redan då tilltänkta utredningen rörande ändring i lappmarkslagen i syfte att förskaffa densamma större möjligheter för återväxtens betryggande framhöll, att därvid även borde undersökas, huruvida icke möjligen berörda syfte kunde gagnas genom att beträffande dessa skogar tillgodogöra sig skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Utskottet delar uppfattningen, att denna lagstiftningsfråga bör lösas i nu antydd riktning, men underskattar därvid ingalunda de svårigheter, som i olika avseenden möta. Utskottet finner sig sålunda böra föreslå, att ny utredning av ärendet jämväl från nu angivna utgångspunkter kommer till stånd. Det torde emellertid härvid böra uppmärksammas, att jämväl inom lappmarkerna förekomma skogar av sådan mera godartad beskaffenhet, att det för dessa skogars vidkommande icke torde vara uteslutet att inom den av utskottet ifrågasatta särlagstiftningens ram medgiva vissa lättnader. Enligt utskottets mening torde emellertid icke vara nödvändigt att sammankoppla denna utredning med den ovan föreslagna undersökningen rörande överförande av vissa skogar till skogsvårdslagen, vilken torde kunna utföras på jämförelsevis kort tid. Utskottet får i detta sammanhang erinra, att såsom skäl för uppskov med avgörandet av lappmarkslagens fortsatta bestånd från

skilda håll framhållits den inverkan den ännu icke fullbordade riksskogstaxeringens resultat skulle kunna tänkas utöva på ett sådant avgörande. Utskottet förutsätter, att vid utarbetande av de förslag, varom nu är fråga, resultatet av såväl riksskogstaxeringen som av de vid statens skogsförsöksanstalt pågående specialundersökningarna rörande norrlandskogarnas föryngring kommer att utnyttjas så långt ske kan, utan att utredningen därigenom väsentligt fördröjes. Utskottet anser sig tillika böra uttala att i den mån under den föreslagna utredningens gång den nuvarande lappmarksförordningens tillämpning kan ledas i den riktning utskottet här ovan angivit det avsedda syftet i viss mån skulle kunna nås redan under denna förordnings giltighetstid.

Då med hänsyn till vad å ena sidan i propositionen meddelats och å andra sidan under ärendets behandling inom utskottet gjorts gällande rörande lappmarksbefolkningens synpunkter å förevarande fråga en viss oklarhet synes råda i detta avseende, anser utskottet, att en undersökning härutinnan bör vid den förnyade utredningen på lämpligt sätt äga rum.

Utskottet anser sig böra påpeka, att ett förkastande på sätt utskottet ifrågasätter av det föreliggande lagförslaget icke innebär någon risk för överavverkning, alldenstund för sådant fall den nuvarande lappmarkslagen kommer att utan vidare fortfarande äga giltighet.

Utskottet får slutligen framhålla, att vad utskottet här anfört uteslutande hänför sig till de enskilda skogar, som lyda under lappmarksförordningen. Vidkommande de allmänna skogar, som lyda under förordningen, så kan ej ifrågasättas att överföra dem till den allmänna skogsvårdslagen, men de åtgärder, utskottet ovan ifrågasätter, komma givetvis även att framkalla ett nytt övervägande av skogsvårdsbestämmelser för dessa skogar.

Med hänsyn till vad utskottet redan anfört torde något särskilt uttalande från utskottets sida beträffande de motioner, vari yrkats helt eller delvis avslag å Kungl. Maj:ts förslag, icke vara erforderligt. Detsamma torde självfallet gälla beträffande de i herr Lindhagens motion under 1) och 2) upptagna yrkandena. Vad beträffar det i sistnämnda motion under 3) upptagna alternativa yrkandet om inrättande av en skogsmedelsfond, finner utskottet övervägande skäl tala mot en dylik anordning och får därför avstyrka motionen i detta avseende.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

A) avslå Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framlagda förslag till lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden;

B) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

1) dels om skyndsamt framläggande av förslag rörande överförande till den allmänna skogsvårdslagen av sådana

utom lappmarkerna belägna under lappmarkslagen nu lydande enskilda skogar, beträffande vilka ur skogsbiologisk synpunkt hinder härför icke möter;

2) dels ock om verkställande av utredning och framläggande snarast möjligt av förslag till ny skogsvårdslag för inom lappmarkerna belägna enskilda skogar, under beaktande å ena sidan att i möjligaste mån de principer följas, varpå den allmänna skogsvårdslagen är byggd, samt å andra sidan att tillbörlig hänsyn tages dels till i dessa trakter föreliggande svårigheter till föryngring, dels ock till önskvärdheten att av sociala och nationalekonomiska skäl fördela avverkningen av den avverkningsmogna skogen på längre tid; samt

C) att de i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition väckta motionerna, I: 176, 178, 184 och 185 samt II: 267, 268 och 280 i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1927.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Linders* *, *Sjöblom* *, *Tjällgren* *, *Lundell* *, *Norin, Gabrielsson* och *Andersson* i Fältenborg samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Johansson* i Uppmälby, *Sköld, Pettersson* i Bjälbo, *Uddenberg, Lorichs, Gustafson* i Vimmerby och *Lindgren.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Linders, Johansson* i Uppmälby och *Sköld.*

Bilaga.

Förslag
till
Lag
om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

1 kap. Lagens tillämpningsområde.

1 §.

Följande fastigheter, nämligen

1) skatte- och frälsehemman samt lägenheter av skatte- eller frälsenatur inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län,

2) utom lappmarkerna belägna skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866 (nr 63 s. 1) angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman i Norrland och Kopparbergs län,

3) till enskilda sålda kronoöverloppsmarker, vilka omförmälas i skrivelsen till kammarkollegium den 29 juni 1866 (nr 63 s. 6) angående dispositionen av sådana överloppsmarker, som icke lämpligen kunna användas vare sig till kronoparker eller anläggning av nya hemman, m. m. och kungörelsen den 26 maj 1899 (nr 42 s. 1) angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande av grundskatt m. m., samt

4) inom de sex norra länen belägna kronohemman och krononybyggen under stadgad åborätt,

skola, med undantag som i 2 § sägs, i fråga om skogens vård vara underkastade denna lag.

2 §.

Från tillämpningen av denna lag undantagas:

1) allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län, inom Kopparbergs län vid storskifte avsatta besparingsskogar samt skogar, lydande under lagen angående husbehovsskogar inom vissa områden;

2) städernas skogar; och

3) skogar å ecklesiastika boställen, där ej annat följer av 3 §.

3 §.

Ligger skog, som är underkastad denna lag, i samfällighet med skog, som lyder under förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hus-

hållningen med de allmänna skogarna i riket eller som avses i § 4 av nämnda förordning, skall denna lag äga tillämpning å det samfällda skogsområdet i dess helhet.

2 kap. Om avverkning.

4 §.

Avverkning av barr- eller lövträd för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov må bedrivas allenast med tillstånd av vederbörande skogsstatstjänsteman.

Om tillgodogörande av träd efter skadegörelse stadgas i 3 mom. av 15 §.

5 §.

Vid meddelande av tillstånd till avverkning skall skogsägarens ekonomiska intresse tillgodoses genom uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav särskilt i fråga om borttagande av överårig eller skadad skog samt höjande i övrigt av skogens alstringsförmåga. Avverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder enligt denna lag böra vidtagas för återväxtens betryggande, må allenast medgivas, om sådana åtgärder kunna utföras utan oskälig kostnad.

6 §.

1 mom. Tillstånd till avverkning meddelas enligt avverkningsplan. Dylik plan skall upprättas på sätt i 2 mom. sägs samt angiva den myckenhet virke, som med tillämpning av de i 5 § omförmälda grunder må under viss tid avverkas å fastigheten.

I fråga om fastighet, vars skogstillgång ej överstiger vad som erfordras för tillgodoseende av fastighetens och därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, må avverkningstillstånd meddelas utan hinder därav, att avverkningsplan ej upprättats för fastigheten.

2 mom. Avverkningsplan upprättas på fastighetsägarens eller åbons begäran av vederbörande skogsstatstjänsteman samt skall för att bliva gällande granskas och fastställas av överjägmästaren. Avverkningsplan, som genom fastighetsägarens eller åbons försorg upprättats av annan sakkunnig person än vederbörande skogsstatstjänsteman, länder dock till efterrättelse, där den efter granskning av överjägmästaren godkänts av domänstyrelsen. Av överjägmästare fastställd plan skall, så snart ske kan, tillställas sökanden.

Avverkningsplan skall grundas på undersökning av skogen samt uppgöras särskilt för varje fastighet. Innehavas två eller flera närbelägna fastigheter av samme ägare eller åbo, äge dock domänstyrelsen, på framställning av denne, medgiva, att fastigheterna sammanföras under gemensam avverkningsplan. Sålunda tillkommen hushållningsgemenskap skall

fortfara, till dess antingen innehavaren vid början av ny indelningsperiod gör framställning om dess hävande eller någon av fastigheterna kommer i särskild innehavares händer; dock att i sistnämnda fall plan, som gäller, då fastigheterna skiljas, må fortfara att tillämpas under planens giltighetstid, så framt överenskommelse därom träffas varje gång fastighet byter innehavare.

3 mom. Närmare föreskrifter för skogsstatstjänstemännen rörande avverkningsplan och dess tillämpning meddelas av domänstyrelsen.

7 §.

1 mom. Då tillstånd till avverkning meddelas, skall, där ej annat följer av 2 mom., utsyning verkställas av vederbörande skogsstatstjänsteman samt de utsynade träden stämplas genom dennes försorg.

2 mom. För sådan avverkning i yngre skog, som avser för dess utveckling ändamålsenlig gallring, erfordras ej utsyning och stämpling enligt 1 mom., så framt, innan tillstånd till avverkningen meddelas, träden genom skogsägarens försorg utsynats och stämplats av sakkunnig person, som av domänstyrelsen förklarats därtill behörig, samt stämplingen blivit av vederbörande skogsstatstjänsteman besiktigad och godkänd. Samma lag vare beträffande avverkning av i yngre skog förekommande spridda grupper eller enstaka träd av äldre skog, där tillstånd till avverkningen sökes samtidigt med tillstånd till gallring av den yngre skogen.

Virke, som avverkats enligt bestämmelserna i detta moment, skall, innan det bortföres från skogen, stämplas genom vederbörande skogsstatstjänstemans försorg.

8 §.

Tillstånd till avverkning sökes före den 1 april hos vederbörande skogsstatstjänsteman, och åligger det denne att före den 1 påföljande oktober meddela slutligt beslut i anledning av ansökningen.

Innan utsyning eller besiktning enligt 7 § av skogsstatstjänsteman verkställes, skall han underrätta sökanden om tiden för förrättningen genom rekommenderat brev, som avsändes med posten senast tjugu dagar därförut.

9 §.

Tillstånd till avverkning skall avse en tid av tre år; dock må på domänstyrelsens prövning ankomma att, när särskilda skäl därtill äro, medgiva, att avverkningstillstånd må därutöver avse en tid framåt av högst tre år. Fråga om dylikt tillstånd för längre tid framåt prövas av Konungen.

Vad sålunda stadgas äger ej tillämpning i fråga om tillstånd till avverkning, varom i 7 § 2 mom. förmäles.

10 §.

Där skogsstatstjänsteman vid meddelande av tillstånd till avverkning finner nödigt, att vissa träd överhållas såsom fröträd, äge han därom utfärda föreskrift. Fröträden skola genom skogsstatstjänstemannens försorg förses med tydligt märke och må sedermera icke avverkas utan tillstånd av vederbörande skogsstatstjänsteman.

11 §.

1 mom. I avverkningstillstånd skall angivas den tid, högst fem år, inom vilken avverkningen skall vara verkställd.

2 mom. Skogsstatstjänstemans beslut rörande avverkningstillstånd skall mot bevis avgiftsfritt tillställas sökanden eller hans ombud så snart ske kan och, där utsyning eller besiktning av skogsstatstjänstemannen ägt rum, innan han avreser från stället.

Beslutet skall förses med besvärshänvisning.

12 §.

Den, som avverkar virke till annat ändamål än husbehov, vare pliktig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av vederbörande skogsstatstjänsteman meddelas för utövande av kontroll över avverkningen.

13 §.

Vid utsyning och stämpling, som verkställes av skogsstatstjänsteman eller genom dennes försorg, så ock då avverkningsplan av sådan tjänsteman upprättas eller besiktning äger rum, skall sökanden utgöra nödig hantlangning. Övriga kostnader för nu nämnda förrättningar skola, med det undantag som stadgas i 23 § 1 mom. andra stycket, gäldas av statsverket.

3 kap. Om åtgärder för betryggande av återväxt.

14 §.

Där vid avverkning, som verkställts å skogsmark för annat ändamål än husbehov, icke kvarlämnats skog av sådan täthet och beskaffenhet, att densamma med hänsyn till rådande naturförhållanden kan anses nöjaktig, samt en tillfredsställande naturlig återväxt ej heller kan inom skälig tid påräknas, skola sådana åtgärder vidtagas, som äro erforderliga för att nöjaktig återväxt inom skälig tid efter avverkningen kommer att finnas å det avverkade området. Därå uppkommen skog skall vidmakthållas, till dess densamma nått den utveckling, att den ej längre är att räkna som plantskog, dock att, därest nu stadgad skyldighet i särskilt fall skulle bliva synnerligen betungande, domänstyrelsen äger på ansökan medgiva skälig begränsning därav.

15 §.

1 mom. Uppkommer å skogsmark skada i skogen genom brand, storm, snöbrott, insektshärjning eller annan dylik händelse eller genom betning av hemdjur eller genom åverkan, skall vad i 14 § föreskrivits om vidtagande av åtgärder för betryggande av nöjaktig återväxt efter avverkning äga motsvarande tillämpning, ändå att skyldighet därtill enligt sagda paragraf ej föreligger.

Där fastighetens ägare eller åbo ej uppsåtligen förorsakat eller genom åsidosättande av någon honom åliggande skyldighet vållat skadegörelsen och denna ej heller uppkommit genom betning av hemdjur, må åtgärder för återväxtens betryggande icke fordras till större kostnad än som motsvarar värdet av de vid skadegörelsen fällda träd, som finnas kvar å området eller av ägaren eller åbon tillgodogjorts, ävensom av de kvarstående träd, vilka blivit så skadade, att de ej böra bibehållas eller eljest måste såsom hinderliga för betryggandet av nöjaktig återväxt borttagas, jämte den ersättning ägaren eller åbon i anledning av skadan uppburit eller kunnat uppbära.

2 mom. Skulle i särskilt fall den i 1 mom. angivna skyldigheten bliva synnerligen betungande, må domänstyrelsen på ansökan kunna medgiva skälig begränsning därav.

3 mom. Träd, som vid skadegörelsen fällts eller skadats på sätt i 1 mom. sägs, må ej till annat ändamål än husbehov avverkas eller bortföras, innan de stämplats genom vederbörande skogsstatstjänstemans försorg.

16 §.

För vidtagande av åtgärder, som kunna vara erforderliga för betryggande av skogsåterväxt, är fastighetens ägare eller åbo ansvarig. Är tvist om ägande- eller åborätten till fastigheten, skall såsom ägare eller åbo anses den, vilken med ägande- eller åborättsanspråk innehar densamma.

Har avverkning företagits av tidigare ägare eller åbo eller av avverkningsrättsinnehavare, vare jämväl denne gentemot vederbörande myndighet ansvarig för kostnaderna för de återväxtåtgärder, som av hans avverkning föranledas, men må han av fastighetens ägare eller åbo söka åter vad han för sådant ändamål utgivit, därest ej annat blivit avtalat eller, vad angår avverkningsrättsinnehavare, han genom överskridande av den upplåtna avverkningsrätten själv varit vållande till att åtgärderna måst vidtagas.

17 §.

1 mom. I avverkningstillstånd skall förrättningsmannen föreskriva de åtgärder för återväxtens betryggande, med vilkas vidtagande den i 14 § stadgade skyldighet skall anses fullgjord, ävensom den tid, inom vilken en var av dem skall vara verkställd.

2 mom. Finner vederbörande skogsstatstjänsteman eljest åtgärder för

betryggande av återväxt enligt denna lag vara påkallade, åligge det honom att, efter besiktning å stället, göra anmälan till överjägmästaren samt därvid överlämna protokoll över besiktningen jämte förslag till erforderliga åtgärder. Överjägmästaren söke att med den eller dem, som lagenligt äro ansvariga för återväxtens betryggande, träffa överenskommelse om samtliga de åtgärder, som därför böra vidtagas, och om den tid, inom vilken envar av dem skall vara fullgjord. Sådan överenskommelse skall avfattas skriftligen.

Varder ej sålunda överenskommelse träffad, stämme överjägmästaren eller den skogsstatstjänsteman, han därtill förordnar, saken till domstol in, och äger denna föreskriva de åtgärder för återväxtens betryggande, som av förhållandena påkallas, samt förelägga viss tid, inom vilken vad sålunda föreskrivits skall vara fullgjort.

18 §.

Vad enligt 17 § blivit bestämt om åtgärder för betryggande av återväxt samt om tiden därför vare gällande mot fastighetens framtida ägare eller åbo.

19 §.

Har den för vidtagande av återväxtåtgärd enligt 17 § bestämda tid gått till ända, och förekommer anledning antaga, att åtgärden icke fullgjorts, skall vederbörande skogsstatstjänsteman göra anmälan därom till överjägmästaren, som genom besiktning å marken låter undersöka förhållandet. Dylik besiktning verkställes av den skogsstatstjänsteman, som överjägmästaren därtill förordnar, jämte två ojäviga gode män, vilka av överjägmästaren utses bland dem, som valts till ledamöter i ägodelningsrätt eller till gode män vid lantmäteriförrättning i orten eller ock till ledamöter i häradsrätt. Till sådan förrättning skall vederbörande ägare eller åbo samt, där överjägmästaren avser att emot annan göra gällande förpliktelse att ansvara för återväxtkostnaderna, jämväl denne genom överjägmästarens försorg bevisligen kallas. Över förrättningen skall redogörelse avgivas till överjägmästaren.

Erhålles vederbörandes skriftliga erkännande, att föreskriven åtgärd icke fullgjorts, vare besiktning icke av nöden.

Det ankommer å överjägmästaren att föranstalta om vidtagande av åtgärd, som enligt första eller andra stycket befunnits eftersatt.

20 §.

Har åtgärd blivit enligt 19 § genom överjägmästarens föranstaltande vidtagen, äger på framställning av denne överexekutor låta hos vederbörande omedelbart uttaga kostnaderna för såväl själva åtgärden som den föregående besiktningen, där överjägmästaren visar, att försummelse befunnits föreligga och kostnadsbeloppet medelst behöriga räkningar styrkes.

Vill den, av vilken kostnad sålunda utsökts, emot det till betalning fastställda beloppet anställa klander eller eljest söka återvinning, stämme in kronan till domstol sist inom tre månader från det uttagning av beloppet ägt rum eller, därförutan, betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

21 §.

Där vid meddelande av avverkningstillstånd befinnes, att för erhållande av stadgad återväxt efter avverkningen kommer att i mera betydande omfattning erfordras sådd, plantering eller andra jämförelsevis kostsamma kulturåtgärder, äger förrättningsmannen föreskriva, att betryggande säkerhet skall av vederbörande ställas för den kostnad, som dessa åtgärder av honom beräknas medföra. Innan dylik säkerhet blivit ställd hos vederbörande skogsstatstjänsteman, må avverkningen ej påbörjas. Underrättelse härom skall intagas i tillståndet.

22 §.

Vad i 14—21 §§ är stadgat äge ej tillämpning ovan odlingsgränsen samt ej heller beträffande sådan nedom samma gräns belägen försumpad skogsmark, där skogens tillväxt och återväxten uppenbarligen ej kunna utan oskäliga kostnader tryggas genom särskilda åtgärder.

4 kap. Särskilda bestämmelser angående omläggning av skogsmark.

23 §.

1 mom. Vill fastighetsägare eller åbo omlägga skogsmark till trädgård, åker, byggnadstomt, väg eller annat liknande ändamål eller medelst röjning eller andra särskilda åtgärder anordna betesmark för varaktigt betesbruk eller äng, göre ägaren eller åbon anmälan därom till vederbörande skogsstatstjänsteman. Denne åligger att, så snart sådant i samband med annan tjänsteförrättning i trakten lämpligen kan ske, å den uppgivna marken verkställa besiktning till utrönande av dess läge, storlek, beskaffenhet och tjänlighet för ändamålet samt därefter till länsstyrelsen insända besiktningsinstrumentet med uppgift å de åtgärder, som anses erforderliga för omläggningens fullbordande, och tiden därför jämte det yttrande i övrigt, vartill besiktningen kan föranleda.

Önskar fastighetsägaren eller åbon att vinna snabbare handläggning av ärendet än enligt första stycket kan ske, äge han på egen bekostnad antingen för besiktning av marken påkalla skyndsam åtgärd av vederbörande skogsstatstjänsteman, varefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ovan stadgas, eller ock låta marken besiktigas av lantmätare, lantbruksingenjör, jordbrukskonsulent eller två andra trovärdiga män samt

insända däröver avgivet intyg jämte ansökning i ärendet till förstnämnde tjänsteman, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till länsstyrelsens prövning.

Finner länsstyrelsen den sökta omläggningen böra medgivas, meddele länsstyrelsen tillstånd därtill med utsättande av viss tid, inom vilken vid vite, som länsstyrelsen äger bestämma, de för omläggningen erforderliga åtgärderna skola vara fullbordade; skolande underrättelse om länsstyrelsens beslut i ärendet meddelas skogsstatstjänstemannen för fastighetsägarens eller åbons förständigande.

2 *mom.* Virke, som avverkats på grund av tillstånd, varom i 1 mom. sägs, skall, innan det bortföres, stämplas genom vederbörande skogsstatstjänstemans försorg. Vad sålunda stämplats skall avräknas, då tillstånd till avverkning å fastigheten sedermera meddelas av skogsstatstjänsteman.

5 kap. Om skyddsskogar samt lapparnas rätt till skog.

24 §.

Huru rätten att förfoga över skog, som lyder under denna lag, genom skogens förklarande för skyddsskog kan varda inskränkt utöver vad i lagen sägs, därom stadgas i lagen den 24 juli 1903 (nr 79 s. 7) angående skyddsskogar.

25 §.

Denna lag medför ej rubbning i den rätt till skog, som enligt vad särskilt är stadgat tillkommer lapparna.

6 kap. Ansvarsbestämmelser.

26 §.

Företages avverkning i strid mot bestämmelserna i denna lag eller föreskrift, som enligt lagen meddelats, vare straffet böter från och med tjugufem till och med femtusen kronor.

Då till straff enligt första stycket dömes, skall tillika det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke.

Innefattar förseelse, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall gärningen bedömas enligt vad i 4 kap. 1 § strafflagen är för likartat fall stadgat. Förskyller förseelsen påföljd enligt andra stycket, varde ock den påföljd ådömd.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse av skogsstatstjänsteman

jämlikt 12 § meddelad föreskrift, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

27 §.

Allmänne åklagaren samt vederbörande förvaltande tjänstemän vid skogsstaten äge lika behörighet att åtala förseelser, varom i 26 § sägs, samt att med beslag belägga virke, som kan dömas förbrutet. Sistnämnda befogenhet tillkomme jämväl skogsstatens bevakande tjänstemän; har någon av dem gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos någon av de åtalsberättigade.

Varder ej inom sextio dagar, från det beslaget skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet; ägande förvaltande tjänsteman vid skogsstaten att, innan åtal anhängiggjorts, häva beslag, som verkställts av bevakningstjänsteman.

28 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

29 §.

Böter och vite, vartill någon enligt denna lag fälles, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, tillfalla lappmarkernas med flera områden skogsvårdsfond.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning vidare gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

30 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter eller vite, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

7 kap. Om fullföljd av talan.

31 §.

Är någon missnöjd med beslut, som enligt denna lag meddelats av annan skogsstatstjänsteman än överjägmästare, äge han däröver anföra besvär hos vederbörande överjägmästare före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

Klagan över överjägmästares beslut föres hos domänstyrelsen genom besvär, som skola ingivas före klockan tolv å trettionde dagen eller, där beslutet avser fastställelse av avverkningsplan, före klockan tolv å sextionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

Över beslut, som enligt denna lag meddelats av domänstyrelsen eller av länsstyrelse, föres klagan hos Konungen genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

32 §.

Över rättens slutliga utslag i mål enligt denna lag föres klagan genom besvär, ändå att talan ej föres om ansvar.

Över överexekutors åtgärd i anledning av framställning, varom i 20 § sägs, må ej klagan föras.

Övergångsbestämmelser.

Genom denna lag upphäves förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot denna lags bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1928. Dock skall vid nya lagens tillämpning iakttagas:

1) Beträffande avverkning, som ägt rum före nya lagens ikraftträdande, skola förut gällande bestämmelser äga tillämpning.

2) I avverkningsplan, som är gällande vid 1927 års utgång, medför nya lagen ej rubbning i vidare mån än planen är stridande mot nya lagens bestämmelser.

3) Genom nya lagen förringas ej giltigheten av utsyning och stämpling, som verkställts före dess ikraftträdande; dock att avverkning ej må i något fall verkställas senare än fem år efter utsyningen. Ej heller inverkar lagens ikraftträdande å giltigheten av tidigare meddelade tillstånd till avverkning för skogsmarks uppodling eller föreskrifter, som avse överhållande av fröträd eller utövande av kontroll över avverkning. Överträdelse av föreskrift, som nu sagts, bedömes efter äldre lag.

4) Vad i den nya lagen stadgas om skyldighet att vidtaga åtgärder till betryggande av återväxt i anledning av skada, varom i 15 § av lagen sägs, gäller icke, där sådan skada uppkommit före lagens trädande i kraft.

5) Beträffande klagan över avverkningsplan, som enligt förordningen den 18 juni 1915 upprättats av skogsstatstjänsteman, skall vad i förordningen är stadgat lända till efterrättelse.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall denna i stället tillämpas.